

Iz kraljestva Velikega Venedigerja.

Spisal Janko Mlakar.

(Dalje.)

Ker smo vedeli, da hranijo oblaki še dovolj mokrote v sebi, smo pograbili nahrbtnike in smo odhiteli po ledeniku proti koči, ki je pa žal še nismo mogli zagledati. Pravo smer smo le bolj slutili, kakor vedeli. Zato smo bili zelo veseli, ko smo prišli do malih zloženih kupov kamenja, ki so nam kazali pravo pot. Snega je bilo vedno manj, naposled je popolnoma izginil. Stopali smo po čistem ledu. Ker todi ledenik ni prehudo nagnjen, niso okovanke posebno dričale. 'rno jo mahamo navzdol, kakor bi hodili po hudem klancu, in kmalu smo pri malem jezeru, ki ga napaja potok, drveč izpod ledenika. Tu se prične steza, ki te pripelje v strmih ovinkih naravnost do kočice. Malo poprej se dviguje z zelenih tal strmi Tristennöckl (2469 m), ki s svojo zastavo na vrhu oznanjuje, da najde hribolazec v njegovem vznožju gostoljubno streho.

Lepo zidano kočico je postavila Casselska podružnica; mi smo ji bili za to pametno misel jako hvaležni. Zakaj, ako bi jo bila postavila le dober četrt ure nižje, bi bili mi do kože premočeni. Nismo še bili namreč prav stopili čez prag, že se je vlila taka ploha, da je drla voda v potokih krog hiše.

Sploh pa je bilo vreme tisti dan čudovito. Vsak hip je bilo drugače, sedaj solnce sedaj dež. Dolgo popoldne smo si s tem preganjali, da smo v lepem hodili krog hiše, v grdem pa posedali za mizo in prebirali alpinske spise. Družbe nismo imeli nobene, ne prijetne in ne sitne; kajti bili smo edini gostje pod streho. Imeli smo torej v veliki lepi obednici dosti prostora. Lojze se je vglobil v branje vseh popisov Hochgalla ter je nama pred večerjo predaval o uspehih svojega raziskovanja. — Dovolite mi, prosim, da vam to predavanje na tem mestu obnovim.

»Ker gremo jutri na Hochgall, treba je, da se z njim nekoliko natančneje seznanimo. Poslušajte torej! Hochgall je najvišji vrh v Rieserfernerski gorski skupini. Visok je 3440 m; koliko ga je pa še v tleh in koliko ga v Ameriki ven gleda, tega pa žal nisem nikjer zasledil. To delo prepuščam Janku, ki se na take stvari bolje razume. Ta gora ni lahka od nobene strani, jako težka pa je od južne. Prvi so bili gori vojaki, in sicer leta 1854, ko so triangulirali Tirolsko. Prilezli so v spremstvu nekaterih kmetov iz Sv. Jakoba v Defereški dolini, to pa čez Rampleterski ledenik. V par letih se je ta izlet skoraj popolnoma pozabil. Ko sta namreč prišla l. 1868. dva hribolazca, Hoffman in Kaldorf, v Defereško dolino in sta iskala vodnikov za Hochgall, rekli so jima kmetje, da sploh ni mogoče nanj priti. Nato sta se podala na drugo stran v Rein. Tu sta izvrtala dva vodnika, ki sta bila pripravljena iti z njima. In res se jim je posrečilo, da so prišli po severozahodnem grebenu na vrh. Od tistega časa ima Hochgall vsako leto nekaj obiskovalcev, pa ne preveč.«

»Je li to vse, kar si v knjižnici našel o Hochgallu?« se oglasi Joško, ki je nekaj popravljal na svoji škatlji.

»Vse, česar pa še manjka, izveš 1. aprila v Plan. Vestniku, kajti Janko zna resničnim podatkom tudi kaj iz svojega pridejati. Za take stvari on ni nikdar v zadregi.«

Jaz pa tem besedam nisem prav nič ugovarjal, marveč sem sklenil v »Vestniku« priobčiti Lojzovo »predavanje« dobesedno in nič zraven »iz svojega« pridejati. Ta sklep sem tudi, kakor ste pravkar slišali, pošteno izpolnil.

2. Ponesrečenci.

Drugo jutro je bilo najlepše vreme. Naše veselje je bilo toliko večje, ker tega nismo pričakovali. Urno vstanemo ter se podamo v obednico, kjer je na mizi že čakal običajni čaj. Med tem ko smo srebal toplo pijačo, nam je pripovedovala oskrbnica, kako so oni hribolazci, ki smo jih opazili na Hochgallu, iskali koče.

Ker jih je mudila nevihta, so porabili silno veliko časa, da so prilezli na Rieserferner. Tu so pa zavili preveč proti severovzhodnemu delu ledenika in so zabredli med počii in razzebe. Tam so tavalii okrog toliko časa, da jih je zajela tema. V kočii so prišli šele krog desete ure. Ko jim pride oskrbnica odpirat, začno jo takoj oštevati, zakaj jih pusti ponoči bloditi po ledeniku in jim nikogar ne pošlje nasproti! — To so bili res pravi čudaki. Pred dvema dnevoma so

namreč prenočili v Kasselski koči, nato so šli čez Črno Škrbino (Schwarze Scharte) v Barmersko kočo, ker so na vsak način hoteli po severovzhodnem grebenu na Hochgall. Pobrali so s seboj tudi vso prtljago, ker se niso nameravali vrniti. Zato jih oskrbnica tudi ni pričakovala. Sploh bi bili kočo prav lahko našli, ker so prejšnji dan hodili isto pot.

Toda najlepše je šele prišlo.

Možje so sedli za mizo in burno zahtevali devet čajev, za vsakega moža enega. Ker smo jih pa našli na Hochgallu enajst, in jih je tudi toliko odšlo čez Črno Škrbino, popraša oskrbnica, kje sta dva ostala. Možje se spogledajo in priznajo, da so ju pustili zadaj.

Sedaj je pa oskrbnica pokazala odločnost, ki je bila prav na mestu. »Torej taki ste, gospodje«, izmivala jih je; »tu sedite na toplem in čakate, kdaj Vam prinesem golido čaja, Vaša tovariša pa blodita medtem po ledeniku! Takoj ju greste iskat, in dokler ju ne pripeljete, ne dobite niti požirka. Tu imate svetilnice, samo brata grem še poklicat, da Vas bo vodil,«

In hribolazci so šli potepeno nazaj v mokro noč. Bilo je pa tudi potrebno. Tovariša so našli kake pol ure stran od koč. Eden je ležal napol v ledeniški vodi, drugi je pa ves mrzel čepel poleg njega. Niti toliko moči ni več imel, da bi bil tovariša potegnul iz vode. Šele v koči so ju spravili popolnoma k zavesti.

»Sedaj spe še vsi kakor jazbeci. No, povedala sem jim pa tudi take, da jih bodo pomnili.« Tako se je pohvalila oskrbnica in nam pri odhodu še naročevala, naj ne hodimo s Hochgalla do koč deset ur, kakor so tavalili »jazbeci«, ki so spali nad nami. — —

Bilo je že skoro popolnoma svetlo, ko smo ob tričetrt na pet zapustili koč. Solnčni žarki so že pozlatili Hochgallov vrh, da je bil podoben velikanski plamenici, in polagoma so začeli žareti tudi njegovi sosedje. Ker je bil sneg trd, smo lahko hitro stopali in smo prišli v dobri pol drugi uri na vzhodni rob Rieserfernerja.

Ves dan smo imeli Hochgall pred očmi in zasledovali smo z zanimanjem, kako se je izpreminjala njegova oblika. Izpred koč je podoben dolgi velikanski ledeni steni, ki jo le tuintam križajo temne skalnate proge. Čim bolj se mu približamo, tem bolj se nam izgublja stena izpred očíj, dokler ne stoji pred nami zopet krasna piramida, kakor smo jo prejšnji dan občudovali.

Ob vznožju Hochgallove grmade se razprostira plitva kadunja, ki jo pokriva deloma ledenik, deloma zeleni sneg. V dnu zapazimo nekaj skalovja, ki se je črnelo v lepem kontrastu z belim sneženim

podom. Urno se spustimo navzdol, posedemo na skale ter začnemo kovati načrt, kako bi spravili pod noge velikana, ki je tik pred nami ponosno kipel proti modremu nebu.

Brez posebnega premišljevanja smo spoznali, da ga bo treba naskočiti od severozahodne strani. Na levi obdaja kadunjo nekak predvrh Graues Nöckl (3080 m); z njega se viša v lepi, a precej strmi črti severozahodni greben. Naša pot nam je bila torej jasna, Najprej moramo na greben in po njem na vrh. Toda kako priti grebenu do živega? Takoj onstran vrha Graues Nöckl smo opazili malo škrbinico, ki loči vrh od grebena. To je bil naš ključ do sprejemnice Rieserfernerskega vladarja.

Navežemo se torej na vrv, noge oborožimo z derezami ter se jamemo povzpenjati iz kadunje po snežni vesini, ki sega prav do grebena. Ker so dereze v zmrzlem snegu dobro prijemale, smo prišli precej visoko, ne da bi bilo treba sekati stopinje. Sčasoma je pa strmost tako narasla, da je vesina prešla v ledeno steno. Zavihtel sem cepin in s par udarci vsekal jako lepo stopinjo — vsaj meni se je taka zdela — a nadaljnje delo mi ustavi poveljujoč glas Joška, ki je bil navezan zadaj na svoj konec:

»Kaj se boš izkazoval s svojimi stopinjami? Zavijmo raje kar v skale, kjer je laglje in varnejše!«

Njegovo povelje se je takoj izpolnilo. Planili smo v strme peči in plezali, da je bilo veselje; kajti zanesljivih prijemov nam ni manjkalo. Tako smo prišli kaj urno vedno višje in višje. Nekoliko več smo se zamudili samo na nekaterih bolj izpostavljenih mestih, ker se je vedno le eden pomikal naprej.

S precej širokega stopa pridem na ozko lašto. Tu se mi nastavi na pot nagajiva previseča peč. Z veliko ljubeznijo jo objamem in pritisknem na srce, preden se krog nje zasučem; toda ona mi je ljubav poplačala z nehvaležnostjo. Poslala mi je na glavo mrzel curek vode in ker sem bil gologlav, curljala mi je snežnica prav po nepotrebem za vrat. Odkazal bi ji bil drugo smer, a kaj, ko se niti premakniti nisem mogel, ker mi je zmanjkalo vrvi.

»Lojzek“, zaprosil sem tovariša, »bodi no tako dober, pa mi daj vsaj pol metra vrvi, da se prestopim naprej«.

»Čakaj malo«, zagodrnja ta nekje pod menoj, »pritrjujem si ravno cepin; ta potepuh bi se najraje popeljal doli v kadunjo.«

»Kako naj čakam, ko mi pa voda teče za vrat, ne da bi počakala! No, premakni se vendar!«

»Kaj pa je potem, če ti teče za vrat? Saj ti bo spodaj zopet ven pritekla! Boga zahvali, da je vse tako lepo napeljano!«

»Kaj meniš, da sem jaz kaka vodovodna cev?« zakličem sedaj jezno; »vrvi sem, če ne ti napeljem to prijetno vodico na Tvojo glavo!«

Ta grožnja je pomagala. Kar naenkrat se je vrvi za cel meter podaljšala, in tako sem se lahko ločil od nehvaležne skale.

Preplezali smo še par peči, ki so bile naložene ena vrh druge, in smo prispeli na strmo snežišče, ki smo ga bili opazili že iz kadunje. Treba ga je bilo prečkati. Sneg je bil popolnoma zmrznjen in preveč strm, da bi se bili zaupali derezam. Zato je imel cepin obilo posla in postalo mi je pri tem delu prav toplo, dasi smo bili ves čas v senci.

Onkraj plazu zapazimo v skali železen obroč, na katerem je morala nekdanj biti pritrjena žica. Akoravno žice nismo nikjer našli, bili smo že kavljja veseli. Kajti spoznali smo, da smo na pravem potu. Lotili smo se zopet skalovja, oprijeli se na težavnih mestih tuintam kakega klina, ki so ga plazovi pozabili odnesti, in po ne preveč utrudljivem plezanju smo dospeli na greben.

Z velikim veseljem pozdravimo solnčne žarke, ki se je v njih kopal prekrasni gorski svet. Lojze izvleče iz žepa uro, naznani, da smo že tri ure na potu, ter predlaga kratek odmor. Predlog je bil vsestransko sprejet.

Joško je pa ta počitek pridno porabil. Takoj je nameril svoj »topič« na velikanske ledene lome, ki se v njih niža severna stena Hochgalla na vzhodni Rieserferner. Zadovoljnost, ki se je razlila po njegovem obrazu, nam je pokazala veselo upanje, da se mu je strel posrečil. Jaz sem ga nagovarjal, naj vzame na muho tudi vrhove Visokih Tur, ki so stali pred nami v lepi vrsti, kakor vojaki na paradi, toda Joško me je takoj opomnil na prisego, da se ne bom mešal v fotografske zadeve.

Ubogal sem ga ter sem se vtaknil raje v gastronomične zadeve; kajti tešč še nihče ni prišel na Hochgall. Mojemu važnemu poslu pa je naredil kmalu konec Lojze, ki je naznanil, da je polurni odmor minul. Jaz bi bil še najraje malo posedel, ker se na lepih mestih rad dalje pomudim; toda tovariša sta me gnala naprej. Ker sta me imela natvezenega, se jima seveda nisem mogel ustavlјati.

Jamemo torej lezti po zasneženem grebenu navzgor. Posebno ga ne morem pohvaliti, da je preveč širok in položen. Treba se ti je le malo motoviliti in popelješ se lahko po levem ali pa po desnem boku, kakor ti ravno ugaja, v najkrajšem času v večnost.

»Der Weg in die Ewigkeit
Ist gar nicht weit,
Um fünfe ging er fort,
Um sechse war er schon dort.«

Tako sem bral nad Suldenom o nekem ponesrečenem vodniku. No, mi smo imeli še bližje, niti pol stopinje. Ker pa še nismo hoteli te stopinje storiti, smo lezli zelo oprezno. Zakaj vsak je vedel, da s svojo nerodnostjo spravi tudi oba tovariša v nevarnost. Zavarovati smo se mogli edino le s cepini, ki smo jih pri vsakem koraku globoko zapičili v sneg. Čim višje smo prišli, tem bolj se je greben ostril in tudi strmota je prav neprijetno naraščala. Kmalu so se nad nami začeli kopiciti ostri robovi ledenih peči.

Sedaj ni bilo na grebenu več prostora za varno stopinjo, morali smo ven na njegov desni bok. Tu je nekaj mest precej nerodnih; zato smo plezali prav počasi, Lojzu celo prepočasi.

»Kaj boš tako previdno lazil in vsako skalo potipal, če drži?« je godrnjal za menoj; »saj lahko brez skrbi padeš, ko te držim na vrvi.«

Jaz pa tudi »brez skrbi« nisem hotel pasti, zato se nisem dosti menil za njegove blagohotne opomine, dasi me je celo Jožko zafrknil z zadnjega konca, češ, da spotoma mineralogijo študiram.

(Dalje prihodnjič).

Kaninska in Mangrtska skupina.

Dr. Henrik Tuma.

(Dalje.)

a) Križem po Kaninu.

(Z 1 obrisom na prilogi).

Kanin je bil ena prvih gorá v Julijskih Alpah, ki je obudil zanimanje turistov. Zaslovel je radi lepega pogleda na Benečansko raván, na Adrijo in na Dolomite. Šteli so ga in ga štejejo še danes, kar se tiče lepote, nad pogled s Triglava, Mangrta in Poliškega Špika. Takoj za Mangrtom so nemški in laški turisti predelali Kanin in je številnih člankov o njem v nemških in laških planinskih vestnikih. Prvi, ki je znanstveno obdelal Kanin, je bil slavni italijanski geograf prof. Giovanni Marinelli. Večina orografskih podatkov kaže na Marinellija in lahko tudi dostavimo, da

so še danes skoraj še najbolj zanesljivi. Zadnje desetletje je obdelal Kanin nemški profesor A. Gstirner. Kljub vsemu temu so vse izdaje vojaškogeografskega zavoda, kar se tiče nomenklature in potij, netočne in se imena vsako desetletje izpreminjajo. Od slovenske strani se Kanin še ni obdelal, izven par neznatnih člankov.

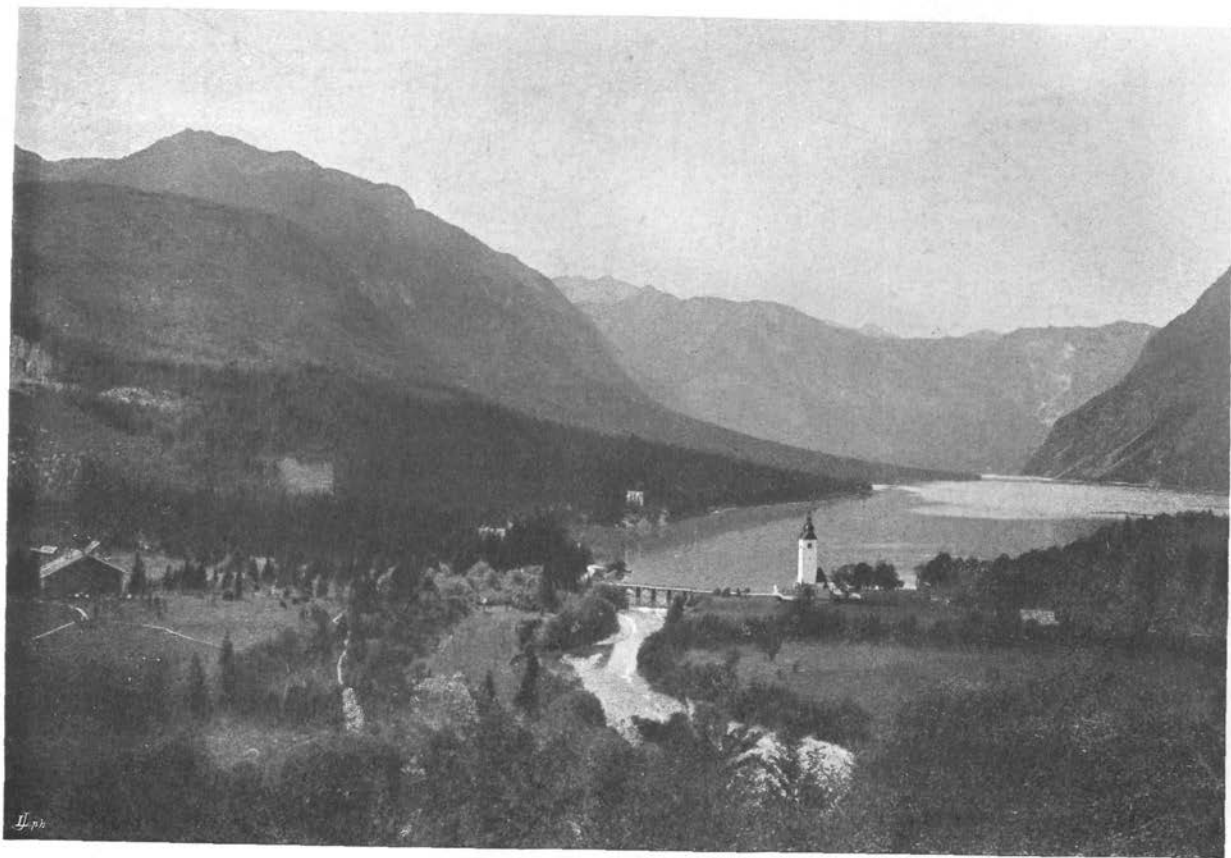
Prekrižal sem Kanin skoraj na vse strani, zato sem se odločil za poletje 1910 zložiti vse svoje podatke o Kaninu, še enkrat pregledati celo skupino — in kaj povedati. Bil sem dosedaj iz Bovca ponovnokrat po stari in novi poti na Visokem Kaninu; iz Rezije čez Kaninsko Planino na Malem in Velikem Kaninu; iz Brd v Reziji na Laški Planji in po celem Kaninskem razu (Kante) sem šel na Veliki Kanin in čez Kaninski Ledenik v Nevejo; z Velikega Kanina doli, okoli Črnega Vogla na Laško Planjo in po razu do škrbine v Kamnu in v Brda v Reziji; iz Kaninske Koče nad Babán; iz Kaninske Koče na škrbino v Kamnu in po razu Vrha Žlebe nazaj v Zadnji Dol, na Visoko Glavo, pod Srednji Vršič in pod Pečmi na Osojnik in Prestreljenek in odtod v Kočo nazaj; iz Žage pod Malim Babanskim Škedenjem na Veliki Škedenj in čez planino Globoko nazaj; iz Rezijanskih Brd na škrbino »Med Babán« na Veliko Babo, v škrbino »Med Babo« in odtod na Malo Babo in po celem razu na Avstrijsko-Italijanski meji čez Ojstrk, Skutnik, Planjo, Senovik, Kilo, Stregunov Kolk in Kóčace v središče Rezije, v Ravnico; čez Krniško Planino in Prevalo v Nevejo; čez Korita iz Možnice v Rabeljsko Dolino; iz Možnice čez Melj in Črnelo na Črneljsko Špico; po robu Velikega Vrha do Črneljske Špice; iz Kaninske Koče čez Škripo, Ovčjo Škrbino na Prevalo in odtod na Lopo, Vršiče Konjske Police, Ovčji Vršič, Črneljsko Špico in čez Rupo v Goriško planino v Bovec. — Smem torej z neko zavestjo reči, da Kaninsko skupino dobro poznam. Imel sem vedno zanesljive spremljevalce, izbrane tako, da je vsak svoj oddel od mladega kot kozar in lovec poznal.

Po mojem mnenju so vse zmešnjave v Kaninski nomenklaturi nastale vsled nepoznanja domačega narečja, slovenskega in furlanskega. Gstirner in Marinelli sta izgubila izpred oči, da ima vsaka občina svoja posebna imena. Prvi sicer izrecno poudarja, da je treba dajanja imen razumevati le z gospodarskega stališča. Ako se odšteje nekaj fantastičnih oblik gorskih vrhov, ki nehote izzivajo na primerjanje z živalskimi ali drugimi oblikami ali na imenovanje po posebni barvi kamenin, so vsa ostala imena dana za rabo pastirja in lovca. Imena vrhom je treba iskati vedno nižje doli, na krajih, ki so gospodarskega pomena ali za pašo ali za lov.

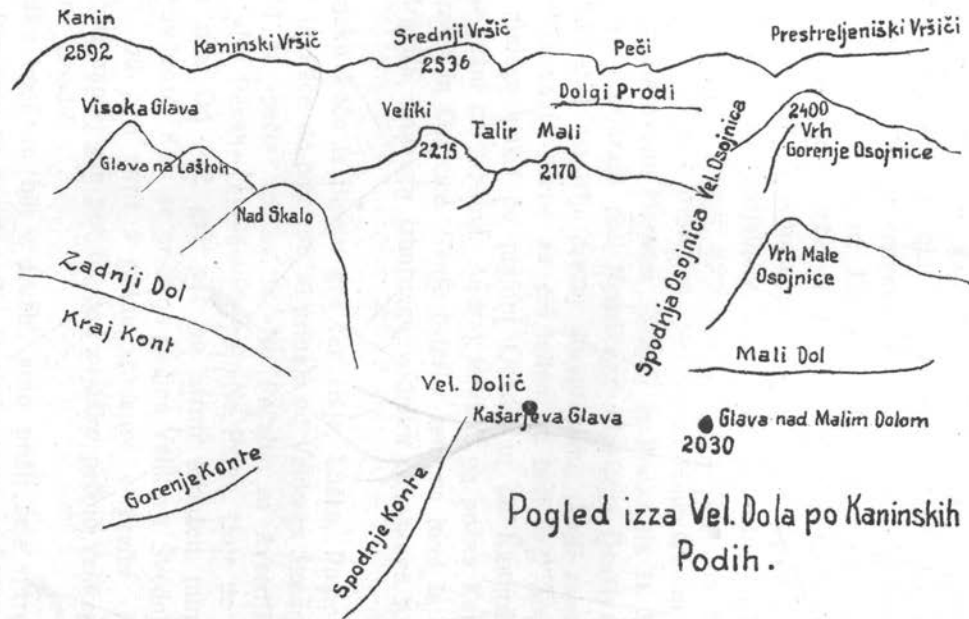
To načelo mi je priprosti kmet I. Mlekuž iz Bavšice jako nazorno raztolmačil. Ko sem mu povedal, da sem prišel v Bavšico določiti imena vrhov, se je takole odrezal: »Nam kmetom niso imena gori veliko mar. Za nas je treba imena le, da si med seboj dopovemo, kam imamo iti ali kje kaj iskati. Če izgubim nož na vrhu ter pošljem sina ponj, mu znam to dopovedati tako, da pojde naravnost na mesto; na pr.: ‚Dobiš ga na obrezu nad Rupo v Oblici (t. j. Vrh nad Rupo v Oblici (2238 m)‘. Ako Vam le toliko zadošča, bova pa vse s pridom pregledala.«

Ne sme se pozabiti, da so prebivalci med seboj prav malo v dotiki in v takih legah, kjer jih deli visoko pogorje. Rezjan je kakor odrezan od Žagarja in Žagar od Bovčana. Zato si je tekom stoletij Rezijan, Žagar in Bovčan napravil imena po svoje. Vsak je na jasnem le na svojem mestu. Kadar se pa izprašuje za kraje in gore izven njegovih mej, pa ne le, da ni siguren, marveč si tudi rad izmišlja. V novejšem času so kvarili mnogo gorski vodniki sami. Ti izvedo imena od turistov in jih potem rabijo prav nezmišselno. Tudi iz knjig si naberejo včasih domačini napačna imena. Tako na primer sem izbornega kažipota Flajsa vprašal, če ve še za kakšno ime za Kanin. Odgovoril mi je: »Sivec«, češ, da je to slovensko. Ko sem ga mirno povpraševal, če je to ime rabil kot kozar v mladih letih, se je odrezal naivno, da nikdar, »da pa je bral v neki slovenski knjigi, da Kanin ni nič drugega nego »latinski prevod za »Sivec«. — Tu se vidi, da malo načitan domačin rad sprejema tudi neistinitosti, ki oddaleč diše, po kaki učenosti.

Ime Kanin se ne da (ali težko) razložiti, tako malo kakor Mangrt. Gstirner instiktivno trdi, da mora biti slovenskega izvora. Tudi Rezijani ne poznajo nič drugega nego T'anin (Tjanin). Jako značilno je tudi, da gorjani malo razločujejo, kaj je nižje in kaj je višje. Zanje odloča le perspektiva. To kar je bližje, je tudi višje. Gledal sem raz Babanski Škedenj s prav inteligentnim domačim vodnikom proti Laški Planji in malemu Kaninu in kazal Veliki Kanin; pa ga je bilo zaman prepričati, da je Laška Planja za celih 250 m nižja od Velikega Kanina; in čeravno je imel vse zaupanje v mene, ne vem, če sem ga prepričal. Največ so tod pasli svoj čas od Žagarske strani, in od nikoder ni direktna višina (Erhebung) tako vsiljiva, kakor gledaje proti Vrhju Laške Planje od Žagarskih vrhov. Človek se lahko postavi kjersibodi proti Kaninu, nobena gora mu tako ne imponira kakor Vrh Laške Planje in tik za njo Mali Kanin. Sta kakor zrasla in docela naravno je, da jih pastir

Bohinjsko Jezero.

smatra za eno samo najvišjo goro. Tik pod Vrhom Laške Planje v razu grebena pa je karakteristična glava, ki se še danes imenuje Kamen. Tam čez je, dasi precej težaven, prehod iz Bovške in Žagarske strani v Rezijo. Na meji Avstrijsko-Italijanski je že v davnih časih cvetelo tihotapstvo in največ je tihotapcev Furlanov in Rezijanov. Po tej perspektivi je Kamen menda postal tudi ime za Kanin. Dokumentarično je nastopilo ime Kanin leta 1070 poleg Srednjega Vršiča: »Ursinum et Caninum, qui terminant versum Pletium«. Jezikovna prilagoditev obojih slovenskih imen je očitna in vzporedna. Starejšega latinskega imena ni, in Kanin se da raztolmačiti le iz latinščine. Zaraditega je Kanin bržkone izkvárjenka za Kamen. — —

Da končno ustanovim sporno nomenklaturu, sem Kanin letos (1910) vnovič prekrizal od Rezijanske, Žagarske in Bovške strani.

Osmega avgusta ob lepem vremenu, okoli tričetrt na štiri popoldne, sem z vodnikom Andrejem Mrakičem Melevščevim iz Podroba št. 403, in Antonom Flajsom (Kugel) iz Podvrzela št. 396 pri Bovcu odrinil po markirani poti Nemškega Alpskega Društva v planinsko kočo. Bili smo vsi trije precej obremenjeni; kajti založiti je bilo treba brašna za tri osebe za cel teden ali tudi več. Anton Flajs, ki je od malega pasel po planini Gozdič in po Kaninskih dolih, pozna bolje južni del Kanina. Andrej Mrakič pa pozna Kanin bolj s planine Krnice in Goričice. Svoje beležke sem pa imel že od prej od Ivana Mrakiča, znanega izbornega vodnika Nemškega Alpskega Društva.

Pot v Kaninsko kočo iz Bovca gre čez Ušje, Laško, Pustoto, Klin, Jaške, Čelo in Péče do pod rob, ki prihaja od Velikega Škednja dol. Bovčan rabi za »peči« »peče«. Iz »Na Pečah« so Avstrijski maperji napravili »Na Pesah«, najnovejše pa »Na Psih«. Hoje do tu je dobre tri četrt ure. Od Peč gre pot po strmi senožeti mimo senikov v lep bukov gozd. Kjer se pričinja pečina Velikega Škednja, je malo na desno od poti skrit v gozdu studenec v skalbi »Na Cugu«. Od studenca naprej gre pot tik pod orjaško pečino Velikega Škednja do planine Gozdič.

Ker smo težko nosili in bili v družbi, smo prišli šele v treh urah do koč, in ker smo tu zopet počivali, v Kaninsko Kočo šele ob polosmih, že v mraku. Hodili smo skoraj štiri ure, dočim bi sam in sem drugekrat prav izlahka prišel v pičlih treh. Zmenili smo se, da drugi dan odrinemo iz koč ob štirih, kar mogoče rano. Menil sem, da bom v Koči cel teden sam gospodaril. Ob letošnjem nezanesljivem vremenu niti štel nisem, da srečam kakega turista. No,

stopivši v kočo, smo dobili v kuhinji vojaka-planinca, ki je pripravljaval velik lonec kave; v spalnici, zaviti v koce, pa je že spal ženijski višji oficir generalnega štaba. Seveda sem reklamiral najprej polovico kocov. Bilo je precej občutno hladno. Kaninska kočica pa je vsa zanemarjena in zato tudi vlažna. No, turisti so vajeni na slabo! Hitro sva se sprizajnila, po bratsko razdelila odejo in se pomenila posebno o zadnjih prepovedih ob meji. Priznaval je, da je vse to precej nepotrebno in da se nima vojaštvo kaj bati turistov, sicer pa da bi bilo najslabše znamenje za generalni štab, ako bi ne bil do zadnje podrobnosti na čistem. Glede nomenklature se je precej prezirljivo izrazil, češ, da je vojaštvu vseeno, kako se imenuje ta ali oni vrh; odločilno zanje je, ali je teren prav zarisan ali ne.

Zjutraj zgodaj je odrinil vojaški turist prvi. Bilo je vse v megli. Zato sem se obotavljal, a se vendar spravil iz kočice po četrti uri. Kraj, kjer stoji kočica, se imenuje »Na Kraljišču«. Tik okoli kočice je nekoliko globokih kraških lukenj in takih je po celem Kaninu vse polno. Nekdaj je pot Nemškega Alpskega Društva od kočice peljala po sredi podov do Velikega Kanina gori, dasi se da določiti le smer neke žlebine in je ta večkrat pretrgana in o pravem žlebu ne more biti govora. Tudi je imenovanje Lechnerjevega zemljevida: »Žleb Dol« samovoljno. Lažje se sledi drugemu dolu bližje pod južnim robom. Pot so radi tega pred nekaj leti preložili v ta levi dol. Tem čudnejše, da ima najnovejši Lechnerjev zemljevid markirano pot še vedno po sredi podov. Sicer v dalji (Strecke) eneindruga poti ni velike razlike, vendar se mi zdi ugodnejša nova pot. Kaninski čok, južni del, je kakor velikanska krnica, polna kraških dolin, med katerimi je cel labirint skalnatih reber, lašt, čeri in glav. Kdor ni bil vsaj nekolikokrat na Kaninu, se ne more orientirati in ne najde nikjer pravca. Izprva vidi le, da je velikanska skalnata kotlina obrobljena po strmih grebenu, — sami pravcati grintavci, večina njih nepristopna. Počasi se pa oko privadi in zasledi, da pelje od Kaninske Koče proti Kaninu vrsta doličev, nanizanih skoraj v ravni smeri, vštric doličev pa skalnate, tudi večkrat pretrgane rebri. Tretja reber se vleče na pošev gori proti Srednjemu Vršiču (2536 m), druga proti Velikemu Kaninu. Med obema pa se da zaslediti žlebina, po kateri je zarisana markirana pot. Od dolenjega kota, kjer se rebri sečeta, se da zaslediti druga žlebina, ki gre naravnost proti zahodu. Na levo jo spremlja prva reber do pod Turna Laške Planje.

Od kočice gre pot naprej čez Kraljišče, t. j. nekaj kraških dolin, katere obrobljajo na levo in desno gole skalnate glave, gori grede

na levo tri Glave nad Kraljiščem, na desno pa Gnila Glava, na spodnjem delu Mala, na gornjem Velika (2102 *m*). Za Kraljiščem pride Mali Dol. Zadnja Glava nad Kraljiščem je točka 2030 *m*. Koncem Malega Dola krene na levo dolič v Jezerco, v smeri Glav nad Kraljiščem sledi Kašarjeva Glava. Pred ali raz njo šele imaš pregled na Kaninske Pode. Na levo pred Kašarjevo Glavo, poševno od doliča v Jezerco gre vrsta doličev proti jugu — Spodnje Konte. Pod Kašarjevo Glavo je Veliki Dol, na desno z njega v severni smeri gole police Spodnje Osojnice in nad njo strmejšje Gorenje Osojnice. Veliki Dol je neko središče, odkoder se dado opredeliti Kaninski Podi. Gledajoč proti Velikemu Kaninu imaš pred seboj Glavo nad Skalo, Glave v Laštah, Visoko Glavo (2313 *m*), na levo vštric te vrste — Zadnji Dol. Na desno od Glave nad Skalo, točka 2170 *m*, je Mali Talir (ker je krožniku podoben), za njim je Veliki Talir (2215 *m*), potem slede glavate lašte »Za Mostom«, vse v smeri do Vel. Vršiča (2536 *m*). (Gl. obris na prilogi.) Severni rob Kaninskih Podov od Srednjega Vršiča naprej se imenuje Peči in pod njimi, celo uro hoda, »Dolgi Prodi«. Konca Gornje Osojnice in Dolgih Prodiv se dotikata. Iz Zadnjega Dola na levi rob pa so sesutine (Schutthänge) »Prod pod Velikim Kaninom«, »Prod pod Malim Kaninom« in »Prod pod Črnim Voglom«. Spodnje Konte se končajo pod Velikim Babánskimi Škednjem, med njimi in vrhom Laške Planje (2449 *m*) so Gorenje Konte, ki preidejo v »Prod pod Laško Planjo.

(Dalje prih.)

Iz malo znanih krajev Kamniških Planin.

Pavel Kunaver.

(Dalje.)

2. Čez Hudi Prask na Mrzlo Goro.

(Z 1 sliko.)

Pred precej leti je bilo, ko sem z dvema tovarišema stal na Mrzli Gori, kamor smo prišli od Savinjskega Sedla po prav prijetnem plezanju. Od tedaj je bila Mrzla Gora vsako leto v programu; samo, da je enkrat vreme izjalovilo pohod v planine, drugič bankerot moje dijaške kase, enkrat pa sem ob najlepšem vremenu — obležal v bukovem gozdu pod Kamniškim Sedlom.

Končno, ko je padla Planjava prvokrat, sva s tovarišem naskočila tudi Mrzlo Goro, pa ne od Savinjskega Sedla, ampak čez Hudi Prask. Prespala sva še v Kamniški Koči. Celopopoldne in celo noč je divjal vihar; zjutraj pa ni bilo nič več videti trave okoli koč in stene gora so imele bele tančice. Pet prstov na debelo je ležal sneg in preudarjala sva, kaj je storiti. Doli? Na nikak način ne! Na Mrzlo Goro, sedaj, ko je sneg? Vseeno!

Lepo sva se pripeljala na Okrešelj po snegu, ki je med Frischaufovim Domom vse pokrival na debelo in dajal okolici, onemu veličastnemu vencu gora okoli planine, divji značaj. — V Domu sva odložila vse nepotrebno, le vrvi, plezalke in nekaj jedi sva vzela v nahrbtnik, ki sem ga oprtal jaz. Tovariš, ki je urnejši, je bil za predplezalca. Nato sva stopila pred poslopje in sva si ogledovala Mrzlo Goro, kje bi se našel po prodovih vstop v Hudi Prask.

Vstopa sta dva, pa ne neposredno pod vrhom Mrzle Gore, ampak daleč v vzhodnem grebenu nasproti Frischaufovemu Domu pod najgloblje urezanim žlebom, ki mu dna ni videti, ker se vzpenja od leve proti desni strmo navzgor. Dva vstopa sta torej in lahko ju delim v lažjega in težjega. Pod obema je prodišče, prvo pod desnim vhodom (od turista) je stožcu podobno, drugo pod levim pa je zelo strmo in je dolgo časa pod odejo umazanega snega. Do obeh vhodov se je treba precej visoko dvigniti. — Zakaj sem ju delil v lažjega in težjega, bomo kmalu videli.

Midva sva si izbrala desnega, to je težjega, ki sva ga obenem smatrala za pravega.

Od Doma sva se spustila navzdol v grapo in se potem pričela dvigati med zelenjem deloma po travi, med grmovjem in drevjem, ter prišla na prod v kakih 15 minutah. Ravno pod nama je bil Frischaufov Dom. Zavila sva nekoliko na desno, da sva prišla na stožčasto prodišče, ki je bilo pa še pod debelim snegom, in sva se bližala vstopu.

Zadnje minute počitka sva porabila za priprave in sva si nekoliko ogledala svet, nama odprt. Tu, kjer sva stala, in še niže spodaj je bilo vse pod ponoči zapadlim snegom. Solnce je prav medlo sijalo in po nebu so se hitro menjavale oblike oblakov, da so tvorili z blestečimi se vrhovi čudno tožno pokrajino; sama sva bila v njej, sama v tej neizmerni, belo okinčani dvorani, in sva gledala, na mokri skali sedeč, doli v temne doline in nedoločno daljavo.

Kakih deset metrov razrite stene, to je vstop. Lahka je videti — prelahka pa ni. Na levi sem zastavil telo in v sredi, porabljašč

precej moči, pritisnjen k steni, sem premagal s tovarišem zadnjo oviro. Stala sva pred novimi nalogami v vstopnem žlebu. Sten niti na levi niti na desni se ni dalo lotiti. Kar po sredi torej navzgor! 60° nagnjeno ploščo je bilo treba prelezti. K sreči, predolga ni. Le

Fotogr. B. Brinšek.

Mrzla Gora.

sprijemnost telesa je delovala. Ploskoma sva polagala s tovarišem roko in, kjer je bila, sva porabila tudi doblinico. Telo, čisto ležeče na strmini, ni moglo zdrsniti, ker so se nitke obleke, iz takozvane hudičeve kože, ujele v mikroskopične luknjice v skali.

Tako sva se pomikala centimeter za centimetrom navzgor in sva dosegla malo polico, od katere sva se lotila le nekaj metrov visoke stopnice. Njen zadnji del je deloma navpičen in malo previsen. Tu sem dal tovarišu vrv in se sam natvezel nanjo. On se je prvi lotil stopnje in jo je premagal na tak način, da sem izbulil oči, gledaje napetih mišic izstople žile in obraza železno resnost. . . . Vtisnil sem si v spomin kretnje in čakal, ko je zgoraj izginil tovariš, znamenja za nadaljevanje.

»Naprej«! je zadonelo.

Le zadnje kretnje hočem omeniti, kretnje pri zadnjih dveh metrih. Stojim v zarezi z zelo redkimi prijemi, desna noga ima še dobro stopinjo. Potem se dvignem na tej tako, da sem se morda le z nekaterimi žebli črevlja leve noge ujel na zadnji najvišji stopnji in se na desni oprl s hrptom v nasprotno steno. Opore za desno nogo ni in težišče je v nevarnosti, da se nagne izven stojne plošče. Vrv mi je dala tu moralne opore, da sem mirno delal. Počasi sem prenesel komolec desne roke na vrh stopnice in se, ko sem stegnil roko, oprl v zagvozdeni kamen. Še nekoliko sem potisnil telo navzgor in je nagnil na znotraj, pa je bilo konec zadnje zelo opasne pozicije. — Vstopni žleb je bil še kakih 60 m dolg in navaljen z debelimi skalami. Bil je kopen, ker je odprt jugovzhodu. Končaval se je v pravi žleb skoraj pravokotno; ta se dviguje na desno od jugozahoda. Ravno to smer ima tudi drugi, levi in lažji vstopni žleb. — Pravi žleb je začetkoma primerno strm; dejal bi kakih 30°. A njegova strmina rapidno narašča.

Od začetka ni bilo snega, dobrih dvajset metrov potem pa se je začel, trd in leden, z novim, topečim se snegom pokrit. Žal nama je bilo, da nisva vzela derez; šlo bi izvrstno, kljub temu, da je strmina narastla tu in tam do 60°. Zato sva se morala lotiti deloma sten ob robu in pa razpoke med snegom in stenami. Zadnje je bilo precej neprijetno delo. Ker mi je bilo zelo vroče, sem slekel suknjo in delal z zavihanimi rokavi. Srajca in hlače so bile hitro mokre, ker sva se mnogokrat plazila zelo stisnjeno med snegom in skalo. Kadar se je sneg tiščal skale, treba je bilo ven v steno, kar je dalo včasih kako zračno pozicijo na rušljivo mokrem terenu. Neprestano je grmelo kamenje za nama; tako sva si nehote osnažila in pripravila pot za prisiljeni nazaj.

Čudno divje so strmele rudeče, napokane stene na naju; kdo bo zmagovalec? Morda milimeter in njih težišče bi se nagnilo. Gostejši so postajali oblaki na nebu, a tudi najina notranjost —

bolj trmoglava. Zadnji del žleba je naravnost, kako bi rekel, nesramen. Tovariš je splezal — snega vsled hudo strmine ni bilo več — naprej, pa se je skoraj bolj plazil, ker rok ni smel rabiti; vse se je drobilo, debeli kosí mokrih skal so grmeli v globino in se kotalili po snegu ali se zapičili vanj. Seveda sem se jaz umaknil dovolj daleč. Slednjič sem tudi jaz ta zadnji del najprej — preklel, potem pa premolil!

Na škrbini sva stala in tuhtala vreme in »Hochturista«. Pa zadnji naju je z besedo »Schneide« zmedel. Nekaj časa sem trdil, da pomeni ostrino vzhodnega grebena, pozneje pa, da škrbino, kjer sva stala; konec je bil, da sem imel oboje za pravo — in da sva jo ubrala v kadunjo na severni strani.

Tu naju ni osupnila samo množina snega, ampak tudi množica oblakov — a bogme, nazaj pa ne! Tu sem še jaz, ki sem sicer mehak kakor vosek, postal trmoglav. Naprej!?

Slednjič se naju je vsled pozne ure polastila mrzlična vihravost. Hitela sva oprta z eno nogo ob skalo, z drugo pa ob sneg po tu in tam globoki razpoki. Cepin sam je dobil kar živec skozi svoje sicer mrtvo telo; prav kakor se je izrazil nemški veleturist Erich König. Postal nama je podaljšana roka, ki je tipala podlago, na katero sva se opirala, ali si je pomagala iz preozke tesni ven na prosto strmino. Neštetokrat sva se ustavila in študirala: kam?

Sneg pod stenami vzhodnega grebena nama je vzel mnogo časa, še več pa postajanje ob robu divjih sten in strmih prepadov, ki so se nenadoma odprli pred nama in podali ultimatum. Tako lepo so se bliščale izpod snega bele serpentine nove nemške poti na Mrzlo Goro — do njih bi morala priti — a bile so globoko pod nama in z izgubo mnovega časa in če bi se cel čas spuščala po vrvi čez neverjetno strmino, bi jih dosegla.

Iskala sva bližnjice do njih. Preko stene navzgor! Jaz sem prevzel delo predplezalca in zopet sva se otvezla na vrvi. Mokra skalovje je dajalo, kjer ni bilo sluzavo, izvrstne prijeme, a tudi pozicije, kakršne je videti na slikah Dorre-jevih ilustracij v Dantejevi »Nebeški komediji«. Vse skupaj je bila zelo strma polica, ki je bila tu in tam izražena z zarezo v steno, kamor so se zajedali prsti in kjer so noge proste iskale po steni opore.

Končno sem na neki zasneženi polici uvidel, da je trud zastoj; kajti polica je izginila v steno, kjer so bile plasti obrnjene navzdol. Prišel je torej »Amen« najinega današnjega prodiranja!

Megle so se spustile nizko in huje je jelo pršiti po njih. Oddaljeno gromenje, večkrat se ponavljajoč, je bil vzrok, da sva mislila na nevihto, ki se je morda bližala. A to niso bili gromi neba, ampak skale so govorile. Gore so trepetale, ker tam od Turske Gore so se udirale skalne plasti, in Rinka je stresala vso zimsko prepelenino v globočino. Tako nama je pravila oskrbnica Frischaufovega Doma, ko sva se vrnila.

Preje pa sva še marsiktero skalo objela v hladnem objemu. Preden sva prišla do škrbine, sva se prepričala, kje bo prihodnjič zaviti na ostrino grebena. Nato sva se spustila v globino po žlebu, kjer je vse curljalo; kajti dež je lil in je nama grozil z nastavljenim skalovjem, katerega zasinela barva se je čudno blestela skozi megleni pajčolan. Nisva sestopila po težjem vstopu, ampak sva se, premočena kakor sva bila, brž odločila za lažjega. Ta je cel čas strm in prost prodovja. Skalovje je zelo kompaktno in nudi izvrstne prijeme. Hitela sva, ker je lilo vedno huje in se nama je voda izlivala za vrat in za hlače.

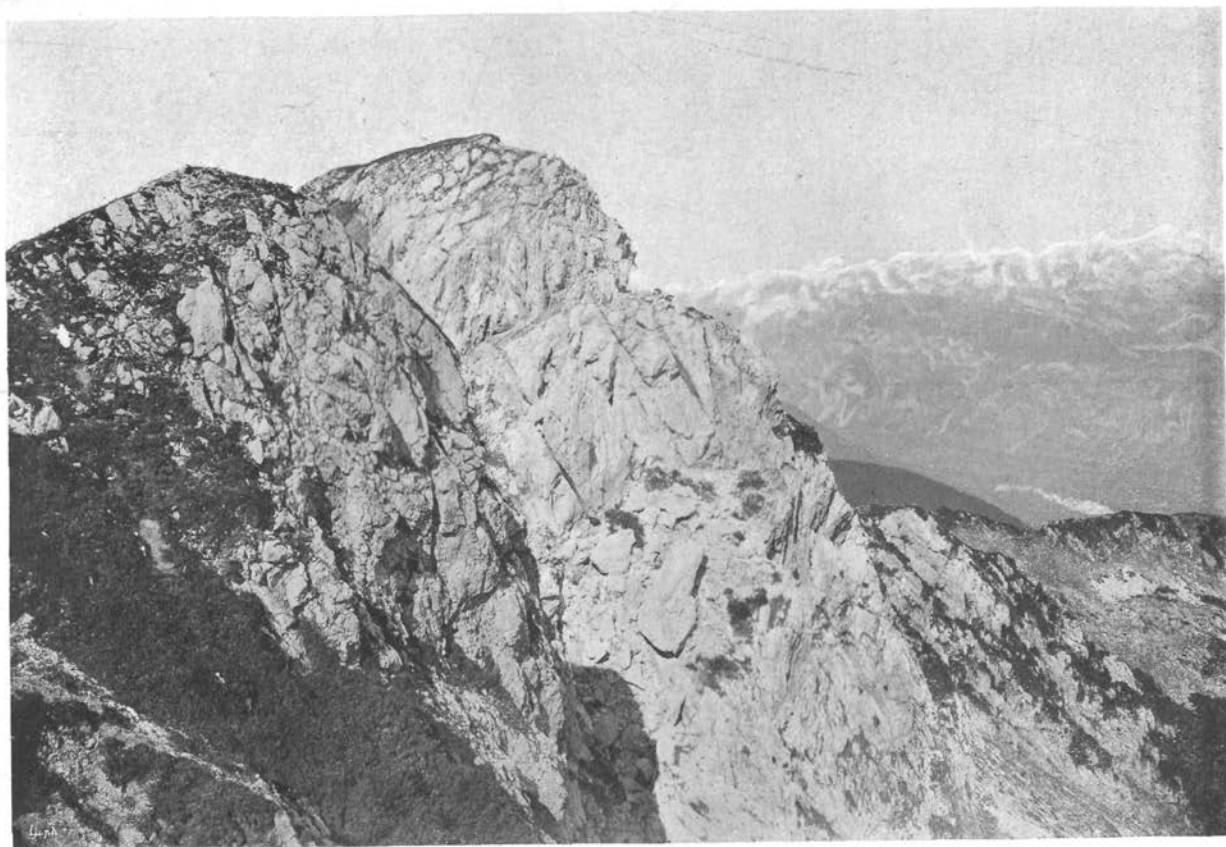
Kljub neuspelemu podjetju sva se veselila v Domu in drugi dan sva naredila na Kamniško Sedlo prav prijetno bližnjico.

Z vrha sva si v slovo ogledala monotonsko barvane tožne gore pod sivim, oblačnim nebom. — —

Dnevi so postali jasnejši. Posrečilo se nam je nekaj lepih tur in trije, ki smo bili sedem dolgih let ribali po klopeh usodo, smo se danes posvetili Mrzli Gori. Preračunili smo čas in pretuhtali načrt, da ne bode treba po dolgem delu obrniti hrbet bližnjemu vrhu.

Tudi ta dan je zmagala svetloba temno pokrivalo oblakov in zahodnjik jih je podil mimo vrhov ali čez nje v divjih, fantastnih oblikah. A mi smo zaupali in bilo nam je zaupano. Zopet smo premagali desni vstop. Danes sem bil nekoliko nesigurnejši v gladkem delu. Sicer pa je šlo precej bolje in hitreje skozi žleb, ker ni bilo treba tolikokrat se seznaniti z mokrimi skalami. Solnce jih je bilo posušilo. Snega je bilo mnogo manj od takrat, tudi nestalnih skal ob strani je bilo manj. Še enkrat hitrejši smo prišli na škrbino v grebenu in gledali sm^o v Matkov Kot. Sever sicer ni bil jasen in in brez oblakov, a hudęga se nam ni bilo bati.

S škrbine smo se spustili nekoliko navzdol v kotanjo in zavili na levo pod stenami na trate. Ni bilo danes tiste množine snega ko zadnjič; solnce ga je vzelo. Le posamezne ruše so bile še pokrite z ledom. Komaj dvesto korakov od kadunje, torej ne tako daleč, kakor sva zadnjič zašla, so stene umaknjene nekoliko proti jugu in lahke,

Črna Prst (1844 m).

ker so porasle s travo. Le malo skalovja je treba preplezati. Tu gor smo krenili in preden smo se dobro zavedli — smo stali na grebenu; nizko pod nami je bil Okrešelj in njega bujni pašniki ter niže temni lesovi.

Greben se tu naglo dvigne in tovariša sta se hitro splazila po ruševju navzgor. Po nesreči je enemu izpodletel precej velik kamen; v naglih skokih je divjal proti meni. Pokleknil sem in hotel z rokami zastreti obraz — a v tem se je kamen razletel nekaj metrov pred menoj z veliko silo na skali. . . . Sicer pa je greben prav komoden. Močne veje ruševja ovirajo, pomagajo pa kakor ročaji po strmejših krajih.

Na koncu najstrmejšega dela grebena sem se ulegel in pustil tovariša iti sama naprej. Bili smo itak brez skrbi; vedeli smo, da kar po grebenu naprej idoč moramo priti do podnožja glavnega vrha, kamor sega od severovzhodne strani velika, amfiteatralna položena kadunja med severnim in vzhodnim grebenom Mrzle Gore. Tam pa sva s tovarišem zadnjič z nepristopnega kraja videla serpentine nemške poti.

Prijetno je bilo počasi laziti z enega grebenskega vršiča na drugega in posedati po njih ter se naslajati nad globokimi pogledi v doline, na divje vrhove Kamniških Planin na južni strani in v brezskončnem poletu strmeti v daljavo proti severnim krajem. Solnce je prijetno sijalo na naše nekoliko lene ude in veter jih je hladil, vroče od prejšnjega dela.

Prišli smo slednjič do precejšnje zajede v grebenu. Na severno stran je padal strm žleb v globino. Tovariša sta obšla naslednji del grebena na severni in vriskala, kakor da bi bila našla zaklad. Črez nestalno skalovje sem se končno splazil tudi jaz in bil deležen veselja. Po položni severni strani sem stekel k njima do serpentin; veliko, lepo snežišče je silno bleščalo in dajalo divji okolici nekaj svečanega. Kratek počitek je prav prišel. Nato smo se odpravili. Skale so bile kar na gosto markirane in pot uklesana v skalovje; drži se bolj južnega pobočja in grebena; je tudi precej, včasih kar preveč zavarovana in solidno izdelana. Dviguje se precej strmo zdaj nad južnimi, zdaj nad vzhodnimi stenami. Končno je prišlo nekaj prodnatih strmin in — na vrhu smo stali, podajajoč si desnice.

Vsebina naših žepov nam sicer ni nudila ničesar posebnega, veliko pa je bilo veselje, da smo tako lepo, brez velikega truda in ob lepem dnevu dosegli vrh Mrzle Gore. (Konec prihodnjič.)

Naše slike.

a) Bohinjsko Jezero. Objeto na treh straneh po visokem gorovju se leskeče pred nami v solčnem blesku kristalnočisto Bohinjsko Jezero, najlepši kras samostnega, šele po novi železnici svetu odprtega Bohinja. Kdor ljubi mir divnega planinskega kraja, izprehode po senčnih pragozdovih, zaeno pa oživljajoč solčni sij, ob lahki gorski sapici, ta se podaj k našemu jezeru; najčarobnejša mu bo kajpada vožnja po razprostrani, svetlozelene jezerski gladini ter kopanje v bistrem, še dokaj toplem valovju. Občudovalec planinskih krasot bo kar ostrmel, ko pristopi z gladke ceste na jezersko obrežje, pri mostu, kjer se iz jezera izliva bistra Savica (Sava Bohinjka). Od mične starodavne cerkvice Sv. Janeza se širi mogočno jezero proti strmemu Pršivcu (1761 m), čigar dolgo, goličavo pobočje se tik iznad jezera dviguje; na levi (južni) strani se vije obrežje okoli širokega, temnega gozdovja, ki prehaja bolj polagoma v košato predgorje Rodice, v Storeč Vrh (1595 m) in Kratke Plaze (1739 m). V daljnem ozadju se blišče pastirski stani zelene Ukance in temno gorovje široke Komne, ki se iznad nje prikazujejo beli vrhovi Podrte Gore (2050 m) in Bogatina (2008 m). Res pestra slika!

b) Črna Prst (1844). Dolgi, precej enakomerni greben Bohinjskega pogorja, ki obkrožuje Bohinjsko Jezero na južni strani, se končava tik nad postajo Bohinjsko Bistrico z znatnim vrhom Črno Prstjo, ki je vsled svoje lege znamenita razgledna točka. Ker je tura na Črno Prst prav zložna in zveza s postajami Bohinjske železnice zelo ugodna, postane ta vrh velikega pomena za turistovski promet v Bohinju. Zato pripravlja Slovensko Planinsko Društvo, ki ima že sedaj na planini Liscu (poldrugo uro pod vrhom) svojo Orožnovo Kočo, napravo novega večjega planinskega zavetišča prav na vrhu Črne Prsti. Vse nas bo torej zanimala slika, ki jo danes priobčujemo; posneta je iznad planine Lisca in nam kaže vrh Črne Prsti od severne strani, kjer je zelo skalovita. Kaže nam pa tudi pogled v dolino in baš na krasno Bohinjsko Jezero, onstran pa na zasneženo Triglavsko pogorje. T.

Obzor.

»Planinski direndaj« Idrijske podružnice S. P. D., dne 17. febru-
arja t. l., je nad vse pričakovanje dobro uspel.

Pivarna pri »Črnem Orlu«, kjer se je vršila veselica, je bila v ta namen izpremenjena v lepo planinsko pokrajino. Visoko gori si zagledal »Vodni-
kovo Kočo«. V bližini kočje je frfotal velik metulj-apolo in pod njegovim
okriljem si trgal lepe cvetke, a le z dovoljenjem dveh takisto lepih metuljčkov.
In ko si odhajal v dolino, te je vabila velika goba, da si v njeni senc
neko-
liko odpočiješ in se okreпчаš. Zapeljive ciganke so te nato izvabile v
šator, kjer si srkal črno kavo, pil čaj itd. ter čital prvo številko humorističnega
lista »Kozji Repek«. In ko si omamljen stopil iz ciganskega šotora, ti je
priplul nasproti letalni stroj, pod njim pa so ti lahke Gorénjke ponu-
jale najrazličnejših jestvin. Da se ti je navzlic vsem prijetnostim začelo tožiti

po domu, temu je kriva tvoja mehka, sentimentalna duša, kakršna je lastna le pristnim planincem. In stopil si na planinsko pošto ter pošiljal pozdrave na izvornih razglednicah. Preden pa si se vrnil k svojim dragim, si jim pri lectarju nakupil lepih daril, da jim dejansko pokažeš svojo ljubezen.

Obisk veselice je bil tak, da je bila prostorna dvorana veliko premajhna in je mnogo ljudi moralo oditi, ker niso dobili prostora. Veselico je počastil s svojo navzočnostjo predstojnik Idrijske rudniške direkcije gosp. dvorni svetnik Billek, dalje g. rudniška svetnika Pirnat in Sojka, g. realčni ravnotej dr. Beuk, gosp. župan Štraus in drugi. Še posebej pa naj omenimo obisk 25 članov Cerkljanske podružnice S. P. D.

Da je veselica tako lepo uspela, je v prvi vrsti zasluga gosp. prof. Kuželičkega, ki je vsa dekorativna dela nele sam zasnoval, temveč jih tudi sam izvršil. Kot viden znak hvaležnosti mu je odbor podaril zlat obesek z monogramom »S. P. D.« na eni, in z datumom veselice na drugi strani.

Vsa čast in hvala gre dalje gospodičnam, ki so na večer veselice prodajale in stregle. Društvo, ki uživa naklonjenost tolikih in tako požrtvovalnih dam, pač lahko računa na dober uspeh veselice: Sodelovale so: gdč. Lina Burnik (pri blagajni), gdč. Angela Gruden, Anica in Mici Pečirer ter Mici pl. Premerstein pri vinu v Vodnikovi Koči; gdč. Davorinka Dežela in Malči Koš pri cveticah pod metuljem; gdč. Zdenka Krapš in Ana Sojka pri butiljah pod gobo; gdč. Zdenka Bloudek in Pavla Lapajne v kavarni pri »cigankah«; gdč. Mici Lapajne, Leni Lapajne in Fanči Novak pri jestvinah pod letalnim strojem; gdč. Milka Baebler, Julijana Dežela ter Fanči in Minka Mačkovšek na planinski pošti; gdč. Albina Dežela, Roza Gruden in Gabrijela Turk pri lectu.

Omenim naj še, da nam je g. veleposestnik Kajetan vitez pl. Premerstein podaril smreke, bore, brinje, bršljan itd., za kar mu bodi izrečena najlepša zahvala. Hvala tudi uredništvu in sotrudnikom »Kozjega Repka«.

Odbor se zahvaljuje sploh vsem, ki so tudi bodisi s svetom, bodisi dejansko pripomogli k uspehu veselice. B.

Idrijska podružnica S. P. D. je priredila 10. marca svoj prvi letošnji izlet: Idrija-Lešetnica-Kovačev Rovt-Idrija. Zaradi skrajno neugodnega vremena je le par članov napravilo vso pot, večina pa je šla direktno na Kovačev Rovt. In ko smo se sešli, smo se navduševali ob lepih planinskih pesmih ter se na ta način vsaj malo odškodovali za slabo vreme. — O Veliki Noči napravi podružnica izlet v Gorico, kjer bo iz prijaznosti tamkajšnja podružnica prevzela vodstvo. Nadejamo se mnogoštevilne udeležbe. B.

Tržaška podružnica priredi dne 21. aprila t. l. celodnevni planinski izlet v Sorico. Prijaviti se je za ta izlet na podružnico, Acquadotto 20, do 16. aprila. V slučaju neugodnega vremena se vrši izlet v nedeljo, dne 28. aprila.

Radovljiška podružnica Slov. Pl. Društva naznanja obiskovalcem našega divnega Bohinjskega Jezera, da se je napravila brv čez Rudnico h sv. Janezu — bližnjica — po prizadevanju podružničnega odbornika g. nadučitelja Iv. Rihteršiča.

Ključki dr. Vilfanove Koče se dobe: v Radovljici pri Fr. Dolžanu — gostilna Lectar, v Lescah; gostilna Legat poleg kolodvora, v Žirovnici: gostilna Kmat Člani S. P. D. dobé ključ proti vplačani pristojbini in legitimaciji, a tuji planinci proti primerni kavciji.

Društveni vestnik.

Redni občni zbor Osrednjega društva S. P. D. bo v soboto, dne 27. aprila 1912, ob 8. uri zvečer v Narod. Domu v Ljubljani z običajnim dnevnim redom.

Občni zbori. 1. Češke podružnice. Pri občnem zboru, dne 21. februarja 1912, je bil izvoljen odbor Češke podružnice tako: predsednik prof. dr. K. Chodounský, podpredsednik drž. poslanec dr. B. Franta, blagajnik dež. svetnik L. Mareš, tajnika vseuč. docent dr. V. Dvorský in prof. dr. V. Růžička. Zastopniki: dr. I. Čermák, dr. I. Laxa, dr. St. Prachenský.

Poročilo tajnika (natisnjeno v Alpsem Vestniku 1912, št. 4) o delovanju češkega odbora S. P. D. v letu 1911. se glasi po naše tako: Leta 1911 je premenilo društvo pravila, v tem zmislu, da se je razširil delokrog na vse slovanske pokrajine ob Jadranskem Morju in se vpeljala nova vrsta delujočih članov. Od češkega občinstva, ki obiskuje Jadransko Morje, je zavisno, da z obilnim prlstopanjem k našemu društvu podpre in pokaže njegov pomen in omogoči intenzivnejše delovanje v razširjenem delokrogu. Prvi in zares važni korak v tem zmislu je bila knjižica — vodnik »Adrijansko morje«, katera je izšla v založbi društva »Máje«. Nadalje pripravljamo s pomočjo kluba Českých turistů v Sarajevu knjižico »Vodnik po Bosni in Hercegovini«. Pri vseh teh publikacijah smo zagotovili našim članom znatne poboljške.

Češka Koča je bila zelo dobro obiskovana, število obiskovalcev koč v Koritnici je pa padlo; upamo, da bo to leto bolje. Poti so postale z znatnimi žrtvami dobre. Izmed novih potov smo že letos rabili ono čez sedlo Ponca do Planice, zgotovljeno v jeseni 1910. Na Jezerskem se dela na novi poti iz Dolnje Kočne čez Vratca na Češko Kočo. Tako so tudi priprave k projektovanju stavbi Praške koč na Jezerskem Sedlu močno napredovale.

S slovensko koč na Vršecu nam nastane nova dolžnost, dobiti dobro vez med njo in koč v Koritnici čez Ponco in Veliki Kot, pri kateri bi ne bilo treba hoditi v dolino.

Letovišča v slovenskih planinah so bila številno obiskovana, posebno Zgornje Jezersko in Bled, manj Kranjska Gora. Stanovanjske razmere v teh letoviščih so se znatno zboljšale, posebno na Jezerskem, kjer je ugodno vplivala dobra cestna zveza z Železno Kapljo.

Naši člani so tudi tekom lanskega poletja izvršili številne ture, med drugimi mnogo težkih v slovenskih gorah in drugod, tako da nismo, kar se tiče izvrševanja turističnega športa, med zadnjimi.

»Alpský Věstník«, glasilo našega društva, je premenil čas, v katerem izhaja, tako, da izide njegova prva številka 1. novembra in zadnja 1. junija, torej neposredno pred začetkom turistične sezone. Drugače gre za stari ciljem, biti natančen informator v vseh zadevah, tičočih se češke turistike.

Gmotni položaj društva se je znatno poboljšal s podporo c. kr. ministerstva za javna dela, tako da se bo moglo v najbližjem času lotiti novih, večjih podjetij. Članov je bilo 536.

Večeri, prirejeni v zimskem času, so bili dobro obiskani in so vzdržavali prijateljske stike med člani. Dne 3. jan. je predaval odb. učitelj g. I. Vohlenski: »Po Črnogorskih planinah, 24. febr. dež. svet g. L. Mareš: O Dalmatinskem

poorežju in o Savski dolini; 16. marca g. prof. dr. I. V. Daneš: O Kalifornijskih in Javarskih gorah; 16. nov. g. prof. dr. E. Babák: Iz Slovanskih in Centralnih Alp; 11. dec. priv. docent g. dr. Dvorský: Iz gora na Siciliji in v Toskani.

Vsem, ki so s katerokoli podporo našega delovanja skazali simpatijo do S. P. D., izrekamo na tem mestu toplo zahvalo. — Odbor Češke podr. S. P. D.

2. Cerkljanske podružnice. Vršil se je dne 6. prosinca t. l. v gostilni pri Gorenjcu v Ravnah. Načelnik pozdravi navzoče, konstatuje sklepčnost občnega zbora in na kratko opiše podružnično delovanje v minulem letu. — Spominja se umrlega člana gospoda Antona Klemenčiča iz Dolenje Tribuše in oriše v nadaljnjem govoru zborovalcem težave, s katerimi se je imel odbor boriti, ter opozarja na potrebe prihodnjega leta. — Koča na Poreznu je v slabem stanu. Popraviti bo treba okna in vrata in sezidati novo ognjišče. Denarja pa vedno primanjkuje.

Nato poda besedo podružničnemu tajniku. Tajnik poroča: V minulem letu podružnica nima izkazati posebnih uspehov. — Kočo na Poreznu smo za poskušnjo dva meseca stalno oskrbovali. Da povzdignemo število obiskovalcev, smo domačine, ki prihajajo po drugih opravkih na Porezen, oprostili vstopnine. Umestno bi bilo, da se v prihodnje oskrbuje koča več časa, in sicer zgodaj spomladi. — Treba pa bo izvesti že omenjene poprave pri koči. — O notranjem podružničnem delovanju je treba omeniti, da smo z leta 1910 zapričeto akcijo dosegli toliko, da imamo v Osrednjem odboru zastopnika. Gospod Franc Terček, c. kr. gozdar v Škofji Loki, naš delegat, je bil na zboru delegatov dne 2. novembra izvoljen v Osrednji odbor in ima vedno priložnost zastopati naše interese. — On nam sporoča o vsakokratnem zborovanju in dobiva od odbora navodila glede nadaljnega nastopa. — Na zadnjem zboru delegatov se je razpravljalo o gradbi planinske kočice na južni strani Črne Prsti. — Zahvaljuje se članom in dobrotnikom podružnice za izkazano podporo in s prošnjo za nadaljnjo naklonjenost sklene tajnik svoje poročilo. —

Blagajnik poroča: Podružnica je imela v minulem letu 659 K 28 vin. dohodkov, 595 K 57 v izdatkih in 63 K 71 v prebitka. — Čisto premoženjsko stanje koncem leta znaša 4446 K 54 v.

Po raznih predlogih se izvoli zopet stari odbor. Računska preglednika sta g. Peternelj Ciril, filozof v Cerknem, in g. Kramar Štefan, c. kr. davčni asistent istotam.

3. Idrijske podružnice. — Vršil se je dne 8. prosinca t. l. v zgornjih prostorih hotela »Didič« v Idriji. Pri običajnem pozdravu se načelnik spominja prerano umrlega dolgoletnega podružničnega člana gosp. Ivana Grudna, veleposestnika v Jeličnem Vrhu. V nadaljnjem poda kratko sliko podružničnega delovanja v minulem letu, predvsem glede sankanja na cesti Idrija-Dole, za katero se je podružnica posebno zavzela in si potrebno dovoljenje tudi izposlovala.

Nato prečita tajnik svoje poročilo, iz katerega se razvidi, da je imela podružnica v minulem letu 59 članov, da se je skrbelo za pokritje Pirnatove Koče na Javorniku in da je dolg na koči popolnoma poplačan. V ostalem se je pa, kar se sankanja in drugega tiče, njegovo poročilo krilo s tozadevnimi izvajanjmi načelnika.

Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da je imela podružnica v letu 1911 dohodkov K 574'62 in izdatkov K 574'60. Podružnično premoženje pa izkazuje 1925'02 K imovine.

Nato so se vršile volitve. Izvoljeni odbor se je razredil takole: Načelnik: Baltazar Baebler, c. kr. realčni profesor; podnačelnik: Fr. Ks. Goli, trgovec; tajnik: dr. Nikolaj Omersa, c. kr. realčni profesor; blagajnik: Filip Vidic, c. kr. rudniški oficial, in odbornik ter poročevalec za društveno glasilo Avguštin Šabec, c. kr. učitelj, (vsi v Idriji).

Pri slučajnostih se voli poseben odsek za sankanje in sicer: gdč. Helena Lapajne, g. Jos. Grilc, g. Pavel Lapajne, g. dr. Franc Novak in g. Karel Treven (vsi v Idriji).

4. *Kranjskogorske podružnice* na Svečnico dne 2. svečana 1912 v hotelu Mangart v Ratečah. — Predsednik g. dr. Tičar izrazi ob otvoritvi svoje veselje nad mnogoštevilno udeležbo — čez 40 članov, med temi gosp. sodni svetnik Peterlin — in pozdravi vse zastopnike posameznih krajev, osobito tudi gosp. dr. Trilerja in gosp. Rihteršiča od sosednje Radovljiške podružnice, in številno navzoče dame. Iz Mojstrane je, kakor vedno, došlo posebno častno število, kar znači, da je Slovensko Planinsko Društvo splošno in podružnica posebej deležna tam trajnih in vsestranskih simpatij. Tudi Kranjskogorski člani in nečlani pevci so bili prisrčno pozdravljeni. — Predsednik spominja na občni zbor na Hrušici pred 4 leti, ko so nas boritelje za pomladitev podružničnega življenja sprejeli z nezaupanjem, ko so se posamezniki skoraj v obraz označevali kot častilakomni pohlepneži raznih odborniških časti. Pretekla leta so lahko vsakogar prepričala, da smo si zasnovali tedaj resno pot dela in truda za procvit našega planinstva in da na tej poti tudi vztrajno gremo naprej. — Pretečeno leto smo storili velevažen in odločilen ter velik korak v društvenem življenju, z začetkom zidave planinskega Doma na Vršiču. Ta je že pokrit in na zunaj v surovem izdelan po načrtih g. inž. Skaberneta, stavi ga podjetnik Val. Dežman iz Lancovega. Temu delu je bila posvečena tudi glavna pozornost podružničnega in odborovega truda. Premnogokrat je šel predsednik na Vršič, velikokrat v družbi odbornikov in članov, celo pozimi ga je pridno obiskoval in je pričakovati, da bo sankanje z Vršiča stalna pridobitev za novo kočo in za Kranjsko Goro, kakor tudi lahka zimska tura na sedlo pod Mojstrovko stalna točka v programu ljubiteljev zimskih gorskih krasot.

Tudi v notranjih društvenih ozirih je bilo preteklo leto živahno. Podružnica je štela koncem leta 112 članov, med temi tri nove ustanovnike in ima sedaj podružnica skupaj 5 ustanovnikov.

Podružnica je priredila dva večja izleta: iz Trbiža preko Rabeljskega Jezera, skozi Rakolano v Chiusa forte — in drugega iz Kranjske Gore v Trento in skozi Luknjo in Vrata v Mojstrano. Posebno prvi zlet je bil mnogobrojno obiskan in zelo animiran. Udeležili so se ga tudi trije člani drugih podružnic. Vsi manjši izleti so bili namenjeni novemu Domu. — Postavilo se je med letom pet novih orientacijskih tabel, nekaj jih je še pripravljenih za postavitve. — Presekala se je tudi v Planici nova varianta pota na Jalovec, ki gre ob hrbtu Ponice veliko zložneje in bolj nemoteno navkreber nego pot pod Slemenom na levi. Odborovih sej je bilo od zadnjega občnega zbora petero, ki so vse veljale pripravam za novi Dom in oddaji del in dobav, jedna tudi planinski veselici, ki se je vršila v septembru v Kranjskogorskem hotelu »Slavec« in je prinesla podružnici lep gmoten uspeh. Posebno pohvalno je omeniti, da so o priliki te veselice zlasti domačini v Kranjski Gori pokazali, kako z zadoščenjem in radostjo pričakujejo otvoritve naše slovenske koče;

kajti prispevali so k zbirki najširši sloji. Tudi v Mojstrani je nabral g. Hafner lep znesek. Jako lepo se je kazala priljubljenost, ki jo uživa podružnica in slovensko planinstvo, tudi prl kegljanju »za novo kočo«, ki se je vršilo v poletnih sobotah v hotelu Razor in ki so se ga udeleževali vsi Kranjskogorski sloji. Tudi to je prineslo društvu čez sto kron dohodkov.

Ker sta blagajnik in tajnik med letom odšla iz Kranjske Gore, poda tudi blagajniško poročilo predsednik dr. Tičar, ki je tudi celo leto blagajno vodil:

Vseh dohodkov je bilo leta 1911 — K 9513·28. — Ker je med temi dohodki štetih K 1000 prispevka za Dom od Osrednjega društva in K 3628·09 dvignjenih glavnin in K 2600 posojila, ter K 14·72 gotovine iz leta 1910, je razvidno, da je društvo nabralo pri 112 članih veliko svoto celih **K 1270·44!** Zahvala gre za tako lep uspeh vsem tistim, ki so bili v lanskem poročilu omenjeni: g. notarju Klandru, g. dr. Oblaku, dr. Ferlanu in dr. Kokalju, prof. Zupanu, dalje zbirateljem, posebej g. Praprotniku, dalje imejteljem nabiralnikov, posebej še gospodični Ivanki na Selu, in vsem marljivim in požrtvovalnim kegljavcem. Tudi vsem gospodičnam nabiralkam in sodelavkam v veselici in nič manj gospodom! — Izdatki so znašali K 9513·28, tako da ostane v blagajni in na knjižici skupaj K 44·46. — Glavni izdatek je bil za planinski Dom v znesku K 7500·32.

G. Praprotnik poroča imenom pregledovalcev računov, da so v redu in se zahvali poročevalcu.

Pri nadomestni volitvi enega odbornika je bil z vzklikom izvoljen gospod notar Klander v Kranjski Gori.

Ker ni nihče imel nobenega predloga in želje, sklene predsednik s pozivom k vztrajnemu nadaljnjemu delu, k pridnemu nabiranju članov, k obiskovanju planin in osobito k polnoštevilni udeležbi povodom otvoritve planinskega Doma na Vršiču v juliju t. l. — občni zbor, na kar se je pričela živahna prosta zabava s petjem.

Umrl je gosp. Tauš Andrej, gostilničar na Reki. Bil je več let član Cerkljanske podružnice S. P. D. Blag mu spomin.

Novi člani. — Osrednjega društva: gg. Bajt Marija, uradnica, Lozar Ela, trgovka, Potočnik Fran, želez. revident, Sark Franc, trgovec, Skaberne Pavla, dež. viš. stavb. komisarja soproga, Weissbacher Simon, mestni tesarski mojster, Weissbacher Mimi, mest. tes. mojstra soproga, Adamič Avgust, tovarniški uradnik, Seunig Ivan ml., trgovec, Posch Serafina, trg. sotrudnika soproga, Poljanec Leo, bančni uradnik; vsi v Ljubljani.

Goriške podružnice: gg. Bezič Josip, inženir, Dovgan Fran, želez. uradnik, Gilčvert Dragotin, posestnik in privatni uradnik, Gilčvert Ana, soproga posestnika in privatnega uradnika, Kerševani Josip, puškar, Kofol Josip, dežel. mlekarski nadzornik, dr. Novak Ivo., odvetnik, Vogrič Fran, trg. sotrudnik — vsi v Gorici; Saunig Ivan, veleposestnik in župan v Biljah.

Idrijske podružnice: gg. Burnik Lina, učiteljica v Idriji, Gabrovšek Ivan, nadučitelj v Spod. Idriji, Hutter Andrej, davčni praktikant, Krapš Zdenka, učiteljica, oba v Idriji, Novak Fanči, učiteljica v Ledenih, Potočnik Rudolf, sodnik v Idriji, Božiček Fran, trgovec in posestnik v Spodnji Idriji, gdč. Marija Souvan, učiteljica v Idriji.

Istarske podružnice v Pazinu: gg. Bernobič Ivan, c. kr. sod. ofic. v Pazinu, Šestan Josip, učitelj, Zupančič Iva, oba v Buzetu.

Koroške podružnice: gg. dr. Janko Kotnik, Tolsti Vrh, p. Guštanj, Janko Arnuš, župnik, Kotmaraves, Rudolf Šešerko, višji strojni komisar in postajni načelnik, Pliberk, Alojzij Terček, knjigovez, Celovec.

Kranjske podružnice: gg. Ahlin Josip, davčni upravnik, Beseljak Drago, mestni tajnik, Crobath Fr. ml., trg. in pos. sin, Florian Katrica, trg. hčerka, Lukeš Franjo, pos. in vinotržec, Tajnik Josip, davčni kontrolor vsi v Kranju; Grajzar Ivan, posestnik in vinotržec na Primskovem, Novak Janez, posestnik in mlinar na Prebačevem.

Kranjskogorske podružnice: g. Kosmač Fran, krojaški mojster in pos., Kranjska Gora.

Litijske podružnice: gg. Končan Ivan, postajenačelnik v Litiji, Vincek Micika v Zagrebu.

Podravske podružnice: gg. Božiček Fran, kaplan, Selnica, Brabeneč Viktor, ing. in stavb. komisar juž. želez., Gajšek Martin, trgovec, Dr. Jan Jurij, odvet. kand., Lešnik Vekoslav, avskultant, Vaupotič Edvard, c. kr. nadporočnik, Dr. Rosina Gustav, odvet. kandid., vsi v Mariboru; g. dr. I. Ploj, c. kr. dvorni svetnik in senatni predsednik na Dunaju; Grčič Fran, mag. pharm., Maribor; Skrbinek Franjo, Smolnik.

Radovljiške podružnice: gg. Bajželj Ignac, gostilničar v Kamni Gorici, Kavčič Pavel, trg. sotrudnik v Radovljici, Markelj Ivan, gostilničar na Otočah, Mulej Josip, gostilničar v Spod. Lipnici, Pogačnik Filip, gostilničar na Dobravi, Pongratz Anton, tovarn. uradnik na Savi, Žaga Josip, nadučitelj v Kamni Gorici, Chladek Olga, posoj. tajnika soproga, Artelj Ivanka, Hrvat Ludovik, pisarn. uradnik vsi v Radovljici; Kunčič Anton, posest. sin na Dobravi, Vengar Alojzij, fotograf v Radovljici, Lelli Peter, gozdar v Begunjah, Resman Ivan, župan in posestnik na Gorici, Rozman Ivan, gostilničar na Brezjah, Trpin Ivan, župnik v Mošnjah.

Savinjske podružnice: gg. Lichteneger Albin, poštar v Braslovčah, Vales Alfons, c. kr. profesor v Mariboru, Prelog Ferdo, davčni uradnik v Celju.

Šaleške podružnice: g. Pokeržnik Ferdo, učitelj v Skalah.

Tržaške podružnice: gg. Čok Marija, učiteljica, Lonjer, Kovačič Fran, bančni uradnik, Lukman Rajko, knjigovodja, Zupančič Fran, c. kr. inženir, Lisec Ivan, zavarovalni uradnik, Cink Fran, čevljarski mojster in posestnik; dr. Pečnik Karol, zdravnik, Saher Vekoslav, c. kr. urad. nam. rač. odd.; vsi v Trstu, Fischer Julij, c. kr. kontrolor kaznilnice v Kopru.

Vsebinska: Janko Mlakar: Iz kraljestva Velikega Venedigerja. (Str. 57.) — Dr. Henrik Tuma: Kaninska in Mangrtska skupina. (Str. 62.) — Pavel Kunaver: Iz malo znanih krajev Kamniških Pianin. (Str. 67.) — Naše slike: Bohinjsko Jezero, Črna Prst. (Str. 74.), Mrzla Gora k članku g. Kunaverja. (Str. 69), ter 1 obris k članku gosp. dr. Tume. — Obzor: „Planinski direndaj“ Idrijske podr. (Str. 74.), Idrijska podružnica (izlet), Tržaška podr. (izlet), Ključni dr. Vilfanove Koče. (Str. 50.) — Društveni vestnik: Redni občni zbor Osrednjega društva S. P. D. Občni zbori: Češke podružnice, (Str. 76.), Cerkljanske podružnice, Idrijske podr. (Str. 77.), Kranjskogorske podružnice. (Str. 78.), Umrl član, Novi člani. (Str. 79.)